

Udbud af diabeteshjælpemidler

Vejledning til brugerrepræsentanter

Indledning

Skal du hjælpe kommunen som brugerrepræsentant i forbindelse med kommunale udbud af diabeteshjælpemidler, så er denne vejledning til dig. Her kan du læse om:

- Udbudsreglerne
- Brugerinddragelse
- Processen i et udbud
- Kravspecifikationer

Til sidst kan du læse lidt om Diabetesforeningens indsats.

Vejledningen er et supplement til de mere konkrete redskaber, du kan tage med til dit møde i kommunen:

1. Forslag til kravspecifikationer
2. Spørgeguide til dit møde med kommunen

Du kan hente begge dokumenter på Diabetesforeningens Frivilligportal:

[Besøg siden for brugerrepræsentation ved kommunale udbud af diabeteshjælpemidler](#)

Kommunale udbud af hjælpemidler - formål og regler

Den 1. januar 2016 trådte en ny udbudslov i kraft, på baggrund af et direktiv fra EU¹.

Udbudsloven sætter rammerne for, hvordan offentlige myndigheder skal købe ind. Formålet er at sikre, at kommunerne får mest muligt ud af de offentlige midler gennem en effektiv konkurrence om opgaverne.

Hvornår skal noget i udbud?

Når et kommunalt indkøb overstiger ca. 1,5 mio kr., skal indkøbet sættes i udbud (EU-udbud) og udbuddet skal annonceres offentligt i EU-tidende.

Det gælder som regel ved indkøb af diabeteshjælpemidler, da beløbet her oftest overstiger 1,5 mio kr.

Ofte går flere kommuner sammen om at lave et fælles udbud af diabeteshjælpemidler. Når kommuner indgår i et indkøbsfællesskab, er det som regel én kommune, som er tovholder for indkøbet og afholder møderne med brugerrepræsentanterne.

I bilag 3 finder du link til et overblik over de kommunale indkøbsfællesskaber.

Du kan læse mere om udbudsreglerne via disse links:

<http://www.kfst.dk/udbud/udbudsregler/>

¹ Direktiv 2014/24/EU

Har vi krav på at blive hørt, når kommunen indgår leverandøraftale?

Ja – du har som brugerrepræsentant krav på at blive hørt, når kommunen indgår en leverandøraftale om diabeteshjælpemidler.

Kravet om brugerinddragelse er beskrevet i Servicelovens § 112 stk. 2:

Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et hjælpemiddel skal leveres af bestemte leverandører. I forbindelse med kommunalbestyrelsens indgåelse af leverandøraftaler inddrages repræsentanter for brugerne ved udarbejdelse af kravspecifikationerne.

I Vejledningen til serviceloven er følgende endvidere anført om brugerinddragelsen²:

Kommunalbestyrelsen skal ved indgåelse af leverandøraftaler inddrage repræsentanter for brugerne ved udarbejdelse af kravspecifikationerne.

Reglen om brugerrepræsentation har til formål at inddrage brugernes viden og erfaring om produkterne og den service, der bør knytte sig dertil. Brugerrepræsentanterne skal således sikres indflydelse på, hvilke krav kommunalbestyrelserne skal stille til indholdet i leverandøraftaler, herunder krav til kvalitet, forsyningssikkerhed, sortiment, forhandlernet mv.

Desuden vil brugerrepræsentanternes medvirken ved formulering af kravene i og forudsætningerne bag de indgåede aftaler være medvirkende til at tydeliggøre, hvad brugerne kan forvente af det offentlige system på hjælpemiddelområdet.

Den enkelte kommunalbestyrelse tilrettelægger brugerindflydelsen i forbindelse med udarbejdelse af kravspecifikationerne. Det bør i den forbindelse sikres, at processen med udarbejdelse af aftalegrundlaget tilrettelægges på en sådan måde, at brugerne får den nødvendige tid til at gøre deres indflydelse gældende.

Det er vigtigt, at kommunen sørger for at inddrage brugerne, så de har indflydelse på indholdet i kravspecifikationerne.

Som brugerrepræsentant skal du være opmærksom på, at kommunen ikke blot sender dig et færdigt eksemplar af kravspecifikationerne til gennemsyn – du skal være med til at udarbejde kravspecifikationerne, da det jo er dig, der lever med diabetes til daglig og har indsigt i hvilke krav og behov, hjælpemidlerne skal kunne leve op til.

² Vejledning nr. 7 af 15.2.2011, uddrag fra pkt. 32.

Forskel på brugerinddragelse og høring af handicaprådene:

Kommunerne skal gennemføre to forskellige hørings- og inddragelsesprocesser:

1. Inddrage brugerrepræsentanter i udarbejdelsen af kravspecifikationen til udbuddet
2. Sende det samlede udbudsmateriale til høring i handicaprådene, inden det offentliggøres

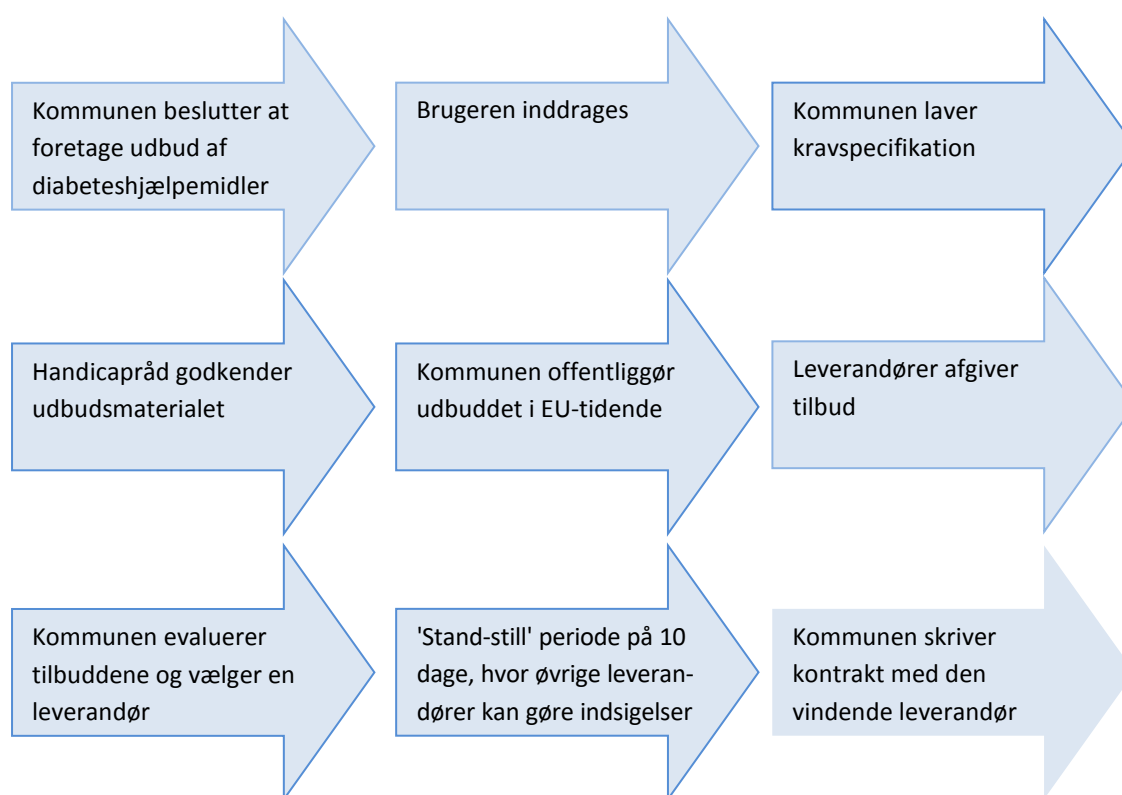
Ifølge retssikkerhedslovens § 37a stk. 2 skal de deltagende kommuners handicapråd høres i det færdige udbudsmateriale.

Høringspligten gælder også, selvom handicaprådet har været inddraget på et tidligere tidspunkt.

Processen i et udbud

Når kommunen indgår en ny aftale med en leverandør, der skal levere diabeteshjælpemidler, skal den udfærdige en kravspecifikation. Kommunen skal inddrage brugerne i denne proces.

Processen omkring brugerinddragelse i et udbud kan illustreres således:

Tilrettelæggelse af brugerinddragelsen

Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Handicaporganisationer (DH) blev i juni 2013 enige om en fælles model for brugerinddragelse i forbindelse med kommunale udbud af hjælpemidler³.

I modellen anbefaler KL og DH, at kommunen/tovholderkommunen kontakter Diabetesforeningens hovedkontor direkte, når de skal have et udbud af diabeteshjælpemidler. Diabetesforeningen udpeger en eller flere brugerrepræsentanter, der kan indgå i udbudsprocessen med viden om det konkrete område.

På denne måde sikres, at brugernes ønsker, behov og erfaring inddrages så tidligt i forløbet som muligt, og at brugerinddragelsen er koordineret.

Bliver du mod forventning kontaktet direkte af en kommune, anbefaler vi, at du tager kontakt til Diabetesforeningens udbudskonsulent for at aftale det videre forløb.

Brugerrepræsentanterne

Det er vigtigt at understrege, at du er valgt som brugerrepræsentant, fordi din egen viden og erfaring fra din hverdag med diabetes skal inddrages. Derfor vil der ud over hovedkontorets forslag til eks. kravspecifikationer også være behov for dine egne input.

Som brugerrepræsentant har du mulighed for at gøre din indflydelse gældende ved at stille spørgsmål og holde fast i dine perspektiver.

Kommunens indkøbere har ikke nødvendigvis nogen viden om diabetes, og hvad det betyder for et godt liv med diabetes at have adgang til de rette hjælpemidler. Her er det brugerrepræsentanternes opgave at fortælle om diabetes og de behov der medfølger.

Herudover er det vigtigt, at du er opmærksom på, at du handler på vegne af samtlige diabetikere i det geografiske område, som udbuddet vedrører. Du skal derfor også kunne sætte dig ind i andre diabetikers behov og give input hertil.

³ <http://www.handicap.dk/politik/retssikkerhed/brugerinddragelse/model-for-organisering-af-brugerinddragelse-udbud-af-hjaelpemidler/>

Det optimale er at sammensætte et hold af brugere, afhængig af hvor mange kommuner udbuddet omfatter. Netop for at sikre, at samtlige typer af diabetikere og behov omfattet af det aktuelle udbud bliver hørt i processen.

Det er Diabetesforeningens holdning, at man ikke behøver at inddrage brugere fra samtlige deltagende kommuner i et indkøbsfællesskab, blot alle relevante brugergrupper er repræsenteret i høringssvaret.

Hvis du som brugerrepræsentant bliver involveret i et udbud, vil du – udover de input, du selv har - få forslag fra Diabetesforeningen til, hvilke krav det vil være relevant at stille i forhold til kravspecifikationen⁴.

Herudover vil du i hele forløbet have mulighed for at kontakte vores udbudskonsulent, hvis der opstår spørgsmål.

Kontakt Diabetesforeningens udbudskonsulent:

udbud@diabetes.dk

63 12 90 45

⁴ Kravspecifikationerne findes på frivilligportalen, se link i bilag 4

Hvad er en kravspecifikation?

En kravspecifikation er en beskrivelse af den ydelse, kommunen sender i udbud. Eller som det ofte anføres "en beskrivelse af genstanden for kontrakten".

Du deltager som brugerrepræsentant, fordi du skal give input til denne kravspecifikation.

Beskrivelsen af produkterne i kravspecifikationen skal være grundig. Det er nemlig præcis dét, der beskrives, der efterfølgende leveres i aftalen – hverken mere eller mindre. Er kravene ikke beskrevet præcist nok, kan man risikere, at de leverede produkter ikke lever op til behovene.

Produkterne skal beskrives klart og præcist i forhold til, hvilke egenskaber de skal have.

Det er som hovedregel ikke tilladt at henvise specifikt til fabrikater/varemærker, da det skal være gennemsigtigt for leverandørerne, hvilke specifikke krav der stilles til de produkter, som skal indkøbes. Kommunen skal eksempelvis beskrive, hvilken størrelse, funktion og slibning osv. den ønskede penkanyle har.

Det kan være kompliceret og tidskrævende at udforme en kravspecifikation.

Kommunerne tager ofte udgangspunkt i, hvad der leveres i dag og udformer kravspecifikationen derefter. Her skal man være opmærksom på at det, som var bedst ved sidste udbud, måske ikke er det mere. Der sker meget produktudvikling i de typisk 4 år, en leverandøraftale kan vare.

I Diabetesforeningens spørgeguide finder du inspiration til, hvilke spørgsmål du kan stille kommunen omkring indførelse af nyudviklede produkter i sortimentet⁵.

⁵ Spørgeguiden findes på frivilligportalen, se link i bilag 5

Gennemgang af udbudsmaterialet – møde med kommunen

Vi anbefaler, at du holder et møde sammen med de øvrige brugerrepræsentanter inden mødet med kommunen/tovholderkommunen, hvor I afstemmer strategi, krav til hjælpemidlerne osv.

Det er desuden en god ide, at du inden mødet læser om reglerne for tilskud til hjælpemidler, se bilag 2.

Vær opmærksom på, at du senere i forløbet kan blive indkaldt som brugerrepræsentant til en eventuel testning af de produkter, der er budt ind fra leverandørerne.

Efter test af produkterne er det vigtigt at overveje, om du og de øvrige brugerrepræsentanter kan opnå enighed om tilbagemeldingerne på de enkelte produkter. Enighed øger gennemslagskraften og kan være med til at sikre, at de bedste produkter kommer med i kommunens sortiment.

Diabetesforeningens indsats

Både hos frivillige og på hovedkontoret i Diabetesforeningen arbejder vi løbende for at sikre de bedst mulige udbud på diabeteshjælpemidler.

Herunder kan du læse om indsatsen i oversigtsform:

Diabetesforeningen:

- Følger med i lovgivningen
- Udarbejdning af kravsspecifikation, spørgeguide og vejledning til arbejdet som brugerrepræsentant
- Følger med i hvor diverse kommuner og indkøbsfælleskaber er i processen med henblik på proaktiv aktion
- Kontakt til brugere med henblik på etablering af grupper og koordinering af arbejdet
- Sparring til brugerrepræsentanter
- Sparring med kommunale indkøbskonsulenter
- Kontakt til producenter og leverandører
- Klager over konkrete sager til Tilsyn og kontakt til ministeriet.
- Skaber fokus på emnet – via omtale i egen medier og henvendelser til myndigheder.

Brugerrepræsentanter:

- Møder med kommunale tovholdere/indkøbere
- Gennemgang af udbudsmateriale – herunder kravspecifikationer
- Forhandling og drøftelser om indflydelse på udbuddet
- Evt. kontakt til kommunale handicapråd – ikke mindst, hvis der er kritik af processen

Kontakt:

Diabetesforeningens udbudskonsulent

udbud@diabetes.dk

63 12 90 45

Bilag 1

Hvis kommunen får ny leverandør – opmærksomhedspunkter

Skifter kommunen leverandør, skal borgerne informeres. Informationen skal indeholde oplysninger om bl.a.:

- Hvor skal diabetikeren fremover bestille sine diabetesprodukter
- Hvordan kan bestillingen foretages (brev, mail, telefon)
- Hvor henvender man sig i tilfælde af udebleven leverance eller fejlliverance, uanset om det skyldes leverandørens travlhed, udgåede varer el. andre forhold.
- Kundeservice i form af personlig og telefonisk vejledning på dansk i valg af hjælpemidler og brugen af disse.

Samtidig skal informationen indeholde oplysning om brugerens ret til frit valg.

Eventuelle ændringer i borgerens bevilling:

Hvis der er tale om nye eller ændrede funktioner i de produkter, man får bevilget i den nye leverandøraftale, er det ikke tilstrækkeligt, at kommunen blot meddeler de berørte borgere, at de fremover vil få en anden type hjælpemiddel.

Kommunen skal foretage en individuel konkret vurdering af, om hjælpemidlet er bedst egnet og billigst i forhold til borgerens behov. Da der her er tale om en ny bevilling betyder det, at man skal partshøres, inden afgørelsen træffes – og at der med afgørelsen skal følge en klagevejledning.

Hvis man fortsat får produkter med samme funktioner som hidtil (dvs. der udelukkende er tale om en ændring af leverandør) kan man som borger blot forvente et generelt informationsbrev.

Bilag 2

Relevant lovgivning

Uddrag af serviceloven om bevilling af hjælpemidler:

§ 112. Kommunalbestyrelsen skal yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet

- 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne,
- 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet eller
- 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan bestemme, at et hjælpemiddel skal leveres af bestemte leverandører. I forbindelse med kommunalbestyrelsens indgåelse af leverandøraftaler inddrages repræsentanter for brugerne ved udarbejdelse af kravspecifikationerne.

Uddrag af Bekendtgørelse om hjælp til anskaffelse af hjælpemidler og forbrugsgoder efter serviceloven (nr. 740 af 13.6.2016)

§ 1. I henhold til [§ 112](#), stk. 1, i lov om social service skal kommunalbestyrelsen yde støtte til hjælpemidler til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, når hjælpemidlet

- 1) i væsentlig grad kan afhjælpe de varige følger af den nedsatte funktionsevne,
- 2) i væsentlig grad kan lette den daglige tilværelse i hjemmet, eller
- 3) er nødvendigt for, at den pågældende kan udøve et erhverv.

§ 2. Der kan normalt ikke ydes støtte til hjælpemidler, som ansøgeren selv har anskaffet, inden bevilling er givet.

§ 3. Hjælp ydes til anskaffelse af det bedst egnede og billigste hjælpemiddel. Hjælpen kan ydes som udlån, kontantydelse eller udleveres som naturalhjælp.

§ 9. Der kan ydes støtte til injektions- og testmaterialer (f.eks. sprøjter, kanyler, insulinpen, fingerprikker (lancetter), teststrimler og blodsuktermåleapparatur), til insulinkrævende diabetikere og til diabetikere, som er i kombinationsbehandling med insulin og tabletter eller andet godkendt injektionspræparat. Der kan ydes støtte til inhalator til administration af insulin, når injektion medfører meget svære lokalreaktioner som komplikation.

Stk. 2. Hjælpen til blodsuktermåleapparatur ydes med halvdelen af den samlede udgift.

Stk. 3. Til tabletbehandlede diabetikere, hvor lægen anser jævnlig blodsuktermåling for påkrævet, gives op til 150 stk. teststrimler og fingerprikker (lancetter) årligt.

Uddrag af servicelovens § 112 – reglerne om mulighed for frit leverandørvalg

Stk. 3. Ansøgeren kan vælge leverandør af hjælpemidler, jf. dog stk. 4. Hvis kommunalbestyrelsen har indgået en leverandøraftale og ansøgeren ønsker at benytte en anden leverandør end den, som kommunalbestyrelsen har indgået leverandøraftale med, indkøber ansøgeren selv hjælpemidlet og får udgifterne hertil refunderet, dog højst med et beløb svarende til den pris, kommunen kunne have erhvervet hjælpemidlet til hos sin leverandør. Har kommunalbestyrelsen ikke indgået leverandøraftale, kan ansøgeren vælge leverandør, og støtten ydes efter regning, dog højst med et beløb svarende til prisen på det bedst egnede og billigste hjælpemiddel.

Stk. 4. Ansøgerens ret til at vælge leverandør af hjælpemidler efter stk. 3 gælder ikke, hvis kommunalbestyrelsen kan stille et hjælpemiddel til rådighed, som er fuldstændig identisk med det hjælpemiddel, som ansøgeren ønsker at anskaffe fra en anden leverandør.

Bilag 3

De kommunale indkøbsfællesskaber

Hvis du gerne vil vide, om din kommune er med i et indkøbsfælleskab, kan du finde et overblik på IKA - Foreningen af offentlige indkøberes hjemmeside:

<http://www.ika.dk/netvaerk/kommunale-indkoebsfaelleskaber/>

Vær dog opmærksom på, at der er kommuner, der netop for diabetesprodukter har valgt at stå uden for det netværk, de er medlem af.

Bilag 4

[Diabetesforeningens forslag til kravspecifikationer](#)

Bilag 5

[Se Diabetesforeningens spørgeguide](#)